

MAGYAR NÉP

POLITIKAI, GAZDASÁGI, SZÉPIRODALMI

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre	66 L.
Fél évre	35 L.
Negyed évre	18 L.
Egy szám ára	1'50 L.

Felelős szerkesztő:

DR. NALÁCZY ISTVÁN.

Főszerkesztő:

GYALLAY DOMOKOS.

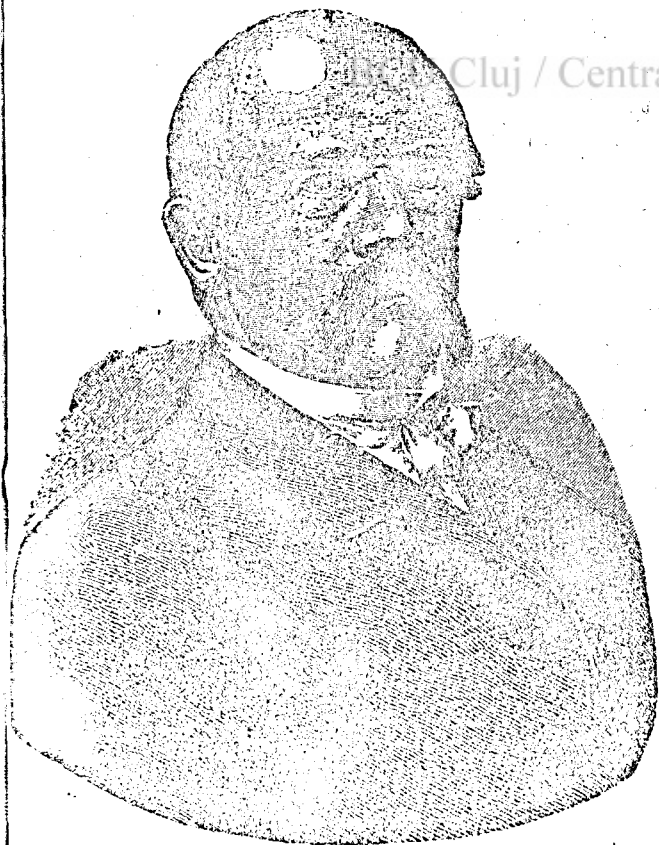
Megjelenik minden szombaton

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:

Str. Regina Maria (v. Deák F.-u.) 35. sz.

A vergődő Németország.

Több ízben tudósítottuk már olvasóinkat arról az összeütközésről, amely Franciaország és Németország között keletkezett a németek

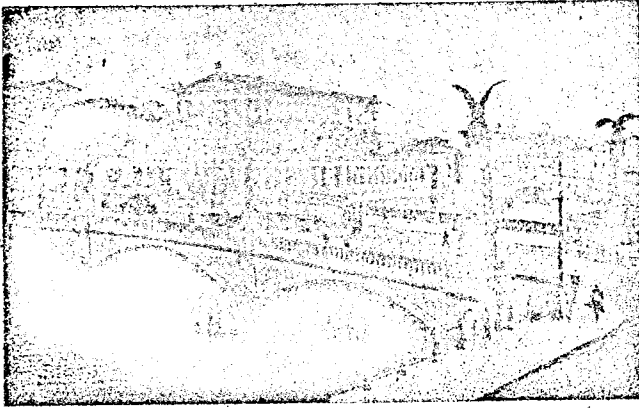

Bismarck, a híres kancellár.

tal Franciaországnak fizetendő hadikárpótlás kérdésében. A versaillesi béke 137 milliárd francmárka megfizetésére kötelezte Németországot. Óriási összeg ez. Jóval több, mint a háboru előtti Magyarországnak száz évi teljes

bevétele. Természetes, hogy Németország, bár hatalmasan fejlett gazdasági élete van, nem volt képes ennek az összegnek részleteit oly módon fizetni, amint azt a békeszerződés rendelkezései előírták. Viszont Franciaországnak multhatatlan szüksége volt a megállapított összegekre, mert északkeleti részének a háboru által megsemmisült berendezéseit megfeszített munkával kezdte újraépíteni és számításait úgy csinálta meg, hogy az ujjáépítési költségek fedezete a németek által fizetendő kártérítési részletek legyenek. Ezek elmaradása tehát Franciaországot igen súlyos helyzetbe hozta s ezért úgy érezte, hogy valamilyen módon kényszerítenie kell Németországot kötelezettsége pontos teljesítésére. Ezért Belgiummal egyetérve zálogként lefoglalta és katonailag megszállotta az ugynevezett Ruhr-vidéket. Ez Németországnak északnyugati részén fekvő, természeti kincsekkel, különösen kőszénnel gazdagon megáldott és nagyszabású ipartelepekkel berendezett terület. Anglia és Olaszország a megszállást nem helyeselték, abban részt nem vettek, de nem is akadályozták.

Németország előzetesen több alkalommal kijelentette, hogy mindent teljesíteni kész, amire anyagi erői szerint képes. A kártérítési összeg azonban oly magasan van megállapítva, hogy annak megfizetésére a legnagyobb erőfeszítéssel sem képes. A Ruhr-vidék megszállását legfeljebb államjoga megsértésének tekintette s ezért a megszállott terület lakosságát arra utasította, hogy a franciák részére bármilyen munka elvégzését tagadják meg (passiv resistentia). A lakosság ennek a parancsnak minden tekintetben megfelelt, miáltal az élet rendes forgalma a Ruhr vidéken teljesen megszűnt. A franciák természetesen minden eszközzel arra törekedtek,

Berlin egyik tere.

- hogy a tisztviselőket, vasutasokat és munkásokat és gyárosokat munkára kényszerítsék. Ezek ellenállottak s ebből súlyos összeütközések támadtak, melyeket a francia katonai hatóságok teljes szigorral toroltak meg. Együttal ők maguk igyekeztek a bányákat kitermelni, a gyárakat üzemben tartani és a forgalom rendes menetét helyreállítani. Ebbeli törekvésük azonban csak csekély eredménnyel járt. Viszont a passiv ellentállás igen súlyosan hatott Németország gazdasági életére is, épen amiatt, mert a megszállás által a Ruhr vidék gazdag termelési eszközeitől megfosztva nem tudta fenntartani a német ipari termelő munkának azt a mértékét, amelyre gazdasági életének egyensúlya érdekében feltétlenül szüksége volt.

Ennek az állapotnak a következménye a német pénz hihetetlen romlása lett. Ennek megértésére csak azt említjük föl, hogy az amerikai dollár, melynek békebeli értéke valamivel kevesebb volt 4 $\frac{1}{2}$ márkánál, ez év július végén már 300 ezer márkát ért, mai értéke pedig 600 millió marka. Hogy ez milyen súlyedést jelent, megítélhetjük a dollár itteni értékével, amely ma körülbelül 220 leu.

Ezek a körülmények arra indították a német államférfiakat, hogy a Ruhr vidéki ellenállás megszüntetésére határozzák el magukat. Ebből a célból új kormány alakult Stresemann vezetése alatt. Mikor azonban ez a kormány az ellenállás megszüntetésére vonatkozó rendeletét kiadta, ezt a német közvéleménynek olyan felzudulása fogadta, hogy a kormány kénytelen volt lemondani.

Különösen a délnémet államok, első sorban Bajorország voltak amellet, hogy az ellenállásnak a végletekig való fenntartása az ország-

nak becsületbeli kötelessége. De az ország egyéb részeiben is zavargások törtek ki. Egyrészt a köztársasági államrendszer megváltoztatásáért, de másrészt a kommunisták oldalán is, akik a mai szocialista Németországot orosz rendszerű köztársasággá kívánják átalakítani. Sok helyen véres összeütközésekre is került a sor.

A *Bismarck* kancellár által megteremtett német egység is veszélyben van.

Ugy látszik, hogy ezuttal ismét kiujult az a régi ellentét, amely a délnémet bajorok és az északnémet poroszok között többé-kevésbé nyíltan mindig meg volt. Bajorország fővárosában, a művészi szépségekkel telt Münchenben állandóan hazafias és királpárti tüntetések vannak. Mikor néhány nappal ezelőtt a volt német trónörökös feleségével együtt egy bajor katonai ünnepélyen megjelent, az egész nép úgy fogadta, mint királyát s az állam mostani diktátora nyíltan kijelentette, hogy csupán a király helytartójának tekinti magát, ami annyit jelent, hogy a királyság visszaállítására fog törekedni. Ezzel szemben a birodalom fővárosa, Berlin kitarat a német köztársaság mellett, ugyszintén Északnémetország nagyságban második városa, Hamburg, a hatalmas kikötőváros is.

Részlet Münchenből.

Legújabb hireink szerint Stresemann-nak sikerült újból kormányt alakítania s így megvan a remény arra, hogy sikerülni fog Németországot a mostani forrongásból a megnyugvás állapotába visszavezetni. Hogy ez mit jelent, azt mindenki azonnal megérti, ha emlékezetébe idézi azt a szorgalmat, pontosságot és tudást, amely a német tudományt, ipart és kereskedelmet aránylag igen rövid idő alatt az első sorába emelte.

Judex.

Két gondolat.

Évek óta foglalkoztat engemet két gondolat. Egyik az, hogy a háboruban elhalt katonáink emlékére mindenütt emlékoszlopot kellene állítani, ami az élőkben a kegyelet ápolására s különösen az ifjuság fokozottabb nevelésére nagyon üdvös volna.

Utóbbi időben mind gyakrabban olvashatunk itt-ott állított emlékoszlopok létesítéséről, ami nekem azt az örömet szolgáltatta, hogy gondolatom mások hasonló felfogásával, elveivel egyező lévén — nem volt helytelen.

Másik gondolatom az, hogy a háboru pocso-lyája mélyen alásülyesztvén az emberek erkölcsi színvonalát, megromlott felnőtt emberek részére a mételeykór erkölcsi oltóanyagát feltétlenül alkalmaznunk kell. És annál fokozottabb figyelemmel kell őrködnünk a jövő nemzedéknek: a gyermekeseregnek és ifjuságnak sikeres nevelésén.

En e célra alkalmasnak találnám tisztán és külön az ifjuság számára minden községben egy „Aranykönyv” és egy „Feketekönyv” nyitását, mely könyvekbe kinek-kinek különös figyelmet érdemlő szép, nemes cselekedete, vagy kirívó, vétkes, bűnös eljárása a megillető helyre feljegyeztetnék és nyilvántartatnék, mely eljárás sarkalná vagy visszatartaná az ifjuságot különböző irányú cselekedeteiben.

Gondolatom szerint az emberiség erkölcsi romlásának háboru nélkül is elősegítő eszköze volt ama körülmény, hogy a társadalom is a kelteténél enyhébben kezdte mérlegelni a bűnt, ami mindinkább elősegítette az emberekből a szeméremérzet és becsületérzés kivészését.

Kis gyermek koromban szülőfalum és vidékén, ha valakit lopáson értek, mindenki megbotráncozva emlegette az esetet és felháborodva fordult el az illetőtől. Rablás, gyilkosság a hallatlan esetek közé tartozott. Ha egy nő erkölcsileg megbotlott, megesejt, az vidékszerzte feltűnő, megjegyzett, megbélyegzett eset volt. Abban az időben e hibájáért „eklézsiát követett” az illető, ami abból állott, hogy az öregek tanácsa, a presbiterium elé kellett járulnia bűnbánó lélekkel és fogadalommal. Az akkori asszonyok, különösen leányok s még a jobbérzésű férfiak sem vették volna ajkukra a huszárosan cifrázott káromkodásokat és csunya trágár kifejezéseket, melyeket sajnos a maiak nagy része vigan pártogtat nemesebb, hasznos és eszményi dolgokra való ajakaik között.

A mai könnyebb jellemű és erkölcsű emberiség nem veszi oly szigorú elbánás alá a súlyos vétségeket, bűnöket s emiatt hamarabb is elkövetik a gyenge jellemű lelkek.

Az erkölcsi életben általánosságban nagy visszajelzés állott be mindenütt, tehát fokozottabb javító eljárási

módokról, eszközökről is szükséges gondoskodni, különösen a jóvá nevelhető ifjuság számára.

Az ifjak kiemelkedő, vagy alásülyedő cselekedeteit a felnőtt emberek vezetésével az ifjuság a maga kebeléből választott bizottsággal bíraltatná el, mely testületek egy pár ily élteesebb, érett, bölcs belátású igazságos felnőtt egyén vezetése, irányítása mellett meghozandó és feljegyzendő határozathozatalalval úgy a saját, mint ifju társaik nevelésére és a cselekedetek leghatalmasabbjára: az önfegyelmzésre igen előnyös befolyást gyakorolnának. Együttal magukat a jövőben rájuk váró vezetésre is képeznék a társaikra gyakorolt üdvös hatás mellett.

Gondolatom szerint az „Aranykönyv” és a „Feketekönyv” beállítására egyik irányban serkentené a nemes törekvésű cselekedetekre az ifjuságot, a másik irányban fékezné, visszatartaná sok — máskülönben könnyen elkövethető — vétkes, bűnös cselekedetek véghezvitelétől, tehát jó hatású nevelési eljárás lenne az ifjuság számára, miért is jó lélekkel merem követésre ajánlani.

Patakfalvi Zsigmond
tanító.

KÜLFÖLD

A német helyzetről első cikkünkben nyújtunk részletes tájékoztatást.

Az angolok figyelnek. Franciaország és Németország élet-halálra menő küzdelme Anglia politikai viszonyait is erősen fölkaparta. A közvélemény s így a pártok véleménye élesen megoszlik abban a kérdésben, hogy Anglia beleavatkozzék-e a franciák és a németek birkózásába, vagy engedje tovább dűlni a rettenetes viszályt, amely Európa többi részében is folytonos rázkodtatásokat, izgalmas válságokat idéz föl. A mostan hatalmon levő angol politikusok nem tudnak határozott álláspontra jutni és egymást vádolják Anglia tekintélyének romlásáért. Közben a *munkás-párt*, amely most nem vesz részt a kormányban, serényen szervekedik és erősen bizakodik, hogy rövidesen az ő kezébe fog kerülni Anglia politikai életének irányítása. A munkás-párt — úgy látszik — lelkiismeretes gonddal készül a nagy feladatra. A külpolitikai kérdéseket a helyszínen igyekeznek megismerni. A párt egyik kiküldött bizottsága Romániát is fölkereste, hogy itten a kisebbségek helyzetét tüzetesen tanulmányozza. Balkáni utazásuk tanulságairól így nyilatkozott az egyik delegátus:

— Balkáni utazásunk arról győzött meg bennünket, hogy a kisebbségi kérdés ma égetőbb, mint valaha volt. Lesújtó tapasztalatunk, hogy a szövetséges nagyhatalmak és az új államok között aláírt szerződéseket, amelyek a kisebbségek politikai és vallási jogait biztosítják — nem tartják be. Nyugat közvéleménye

nagy figyelemmel kíséri a kisebbségek elnyomatását s alkalmas pillanatban kényszerítő hatást fog gyakorolni az elnyomókra. Maga az angol munkáspárt nemzetközi döntőbizottságok fölállítását követeli, amelyek a kisebbségek panaszait erélyesebben fogják megvédeni, mint a népszövetség, melynek tagjai ülésnek, határozatok, ajánlatnak, de valójában semmit sem csinálnak...

Ugy látszik, az angol munkás-párt győzelme véget vetne Anglia mostani habozó külpolitikájának. A pártnak a kisebbségi kérdés iránt tanusított nagy érdeklődését mindenestre rokonérzéssel vesszük tudomásul.

Magyarország kölcsöne és a népszövetség. Mostanában, hogy Magyarország kölcsönügye kedvező mederbe jutott, a külföldi bankárok sűrűn látogatják a magyar fővárost. Ezeknek egyike Kahn Ottó amerikai bankár így nyilatkozott budapesti tapasztalatairól:

— Horthy Miklós kormányzó pompásan beszél angolul — állapítja meg a nyilatkozat — nagyszerűen megértettük egymást és épp egy óra hosszat beszéltek meg a külpolitikai helyzetet Magyarország szempontjából. Magyarország közgazdaságilag ma nem áll rosszul, a termés jó volt, a kiviteli és behozatali viszonyok javultak. Hogy a kölcsön dolgáról beszélünk-e, arról nem nyilatkozom. A kormányzónak, továbbá Kállay pénzügyminiszternek — aki ugyancsak kitűnően beszél angolul — s a miniszterelnökhelyettesnek figyelmébe ajánlottam Ausztria példáját, hogy a nemzetközi kölcsönnél a Népszövetség támogatását szerezék meg országuknak. A Népszövetségről nekünk amerikaiaknak nincs a legjobb véleményünk, nemzetközi fontosságú politikai kérdések megoldásánál eddig tehetetlennek bizonyult. Kisebbségi kérdéseket azonban rendkívül hasznosan és ügyesen oldott meg s így a magyar ügynek is bizonylyan jó hasznára lenne.

Olvasóink köréből.

Vettük és magyarázgatás, megjegyzés nélkül közöljük az alábbi szép levelet. Akinek magyar szíve van: ért belőle.

Mélyen tisztelt Főszerkesztő Ur!

Lapunk legújabb számában lapozgatva, az „Őszi számvetés” című cikken megakadt a szemem, elolvastam s valami különös fájást éreztem a szívem táján. Istenem-istenem, hát már idáig jutottunk volna? Hát a magyar nép is részvétlen, közönyös lett volna a „Magyar Nép” iránt?

Hiszen itt Erdélyben a falusi népnek felvilágosítást, szórakozást, melyet megértünk, szerelünk, csak a Magyar Nép hoz.

Nem, azt nem hinném, hogy a magyar nép hűtlen lenne fajához. E lapnak élni kell, sőt számban és terjedelemben meggyarapodni, hogy legyen az itt élő

magyarság büszkesége, irodalmának, amelyet a nép is szeret és megért, fejlesztője... Hogy nehéz az élet, a megélhetés sulyosbodott, amint az „Őszi számvetés” című cikkben olvasom? Ez igaz! De viszont az is igaz, hogy máma minden valamirevaló embernek életséglete kell legyen a szellemi, lelki táplálék. Nekünk nincs egyebünk, csak a mi ősi nyelvünk és műveltségünk; ezt se támogassuk?

Én sejtem, érzem, hogy a művelt világ reánk figyelt, érdeklődéssel szemléli azt a sulyos munkát, melyet folytatunk. Vigyázni kell, a serpenyőbe vettettünk, mely inog, hullámszik és jaj lesz akkor, ha könnyűnek találhatunk!...

Falusi ember vagyok én is, a nép egyszerű gyermeke, ismerem népünk baját, gondolatát, minden hibájával együtt. Tudom jól azt is, hogy ha nem is állunk anyagilag fényesen, de olyan szegénynek még sem szabad föltételezni a magyar népet, hogy azt a 18 leut negyedévenként ne tudná lefizetni lapjáért. Minden faluban akad egy-két lelkiismeretes ember, aki népünknek lelkére magyarázson (ezt a munkát én is kiűztem céltól), mert népünk nem rossz szándéku, csak kissé csökönyös, fukar. Csak hosszú és küzdelmes munka árán lehet igazi eredményt elérni. De lehet!...

Ahogy irok, eszembe jut egy bájos kép, amely tíz év után is oly hiven él lelkemben! Akkor történt, egy alföldi falucskában jártam, épp vasárnap délután volt, a tisztára söpört akácson uton amerre elmentem, majd minden kapuban kis asztal, padok körül a család és szomszédok ültek és az akkori „Néplap”, „Szabad Szó”, „Világ Lap”-ot olvasták s így töltötték szépen a délutánt. Istenem, milyen büszke önértékelték akkor keblemet! Ott most is úgy van, bizony tudom. És Erdélyben?

Itt is meg lehet tenni ezt a dicséretre méltó szokást, amely mindenestre többet ér, mint a korcsmázás! (Torda-Aranyos, Felsőszentmihály.) *Pálffy Miklós.*

„Glausch“-féle „Haematinum“

aromatikus vas- és mangán elixír

a legnevesebb orvosok által ajánlva vérszegénység, szápadtság, étvágytalanság és gyenge testi állapotoknál.

Izo igen kellemes s magyban javítja a közérzést! — Napjában étkezéskor vagy azután 1—2 evőkanállal. Gyermeknek kevesebb

Kapható mindenütt!

Vezérképviselőt Nagy-Románia területére:

Cosmos nagydrogeria Cluj—Kolozsvár.

HÍREK

Hogyan állítsuk ki az előfizetési utalványokat?

Egy példát mutatunk be itten, hogy miképpen kell a Magyar Nép előfizetési utalványát román nyelven kiállítani. Aki egész évi díjat: 66 leut küld be, az a saját neve, lakhelye rávezetésével (baloldalon) az itt közölt kézírásos szöveget egyszerűen rámásolja a postautalványra. A kép alatt románul megnevezzük a fenti előfizetési összeget is, mindenki válassza ki azt, ami őt érdekli s iktassa be a megfelelő helyre. A cím (Administratia stb.) természetesen mindenütt ugyanaz marad.

A Magyar Nép előfizetésére vonatkozó tételek román nyelven:

- 1/4 évi előfizetés: 18 L. *Optsprezece Lei.*
- 1/2 " " " 35 " *Treizecicinci Lei.*
- 1/4 évi előfizetés a naptárral: 23 L. *Douazecitrei L.*
- 1/2 " " " " 40 " *Patruzeci Lei.*
- 1 " " " " 71 " *Saptezeciuna L.*

Az Erdélyi Magyar Naptár az idén is meg fog jelenni. Sajnos, az idén éves előfizetőinknek sem tudjuk teljesen ingyen adni. A múlt évben ugyanis az történt, hogy a szállítás alkalmával nagyon sok naptárunk elveszett, némely helyre kétszer-háromszor is el kellett küldenünk. Bizonyos fokig örülünk, hogy naptárunk olyan *kapós* volt, de a szomorú eredmény mégis az, hogy súlyos ezreket rá kellett fizetnünk eredeti számításainkra. Nem a naptár teljes, vagy fél árát kérjük az idén sem éves előfizetőinktől, hanem egy csekély összeget, amely a szállítás várható káraiért kárpótol. Az *Erdélyi Magyar Naptár*-ért az évi előfizetési díj mellett

az idén csupán 5, azaz öt leu beküldését kérjük. A naptár már nyomtatás alatt áll. Az érdeklődőket tisztelettel kérjük, sziveskedjenek előfizetési díjaikat úgy rendezni, hogy a Naptárt jó idején megküldhessük. Azt reméljük, hogy idei naptárunk nagyon érdekes és tanulságos lesz. Sok szép képet közlünk benne, a cikkeket pedig a legkiválóbb erdélyi írók és tudósok írták.

Románok ünnepe Kolozsvárt. A görögkeleti egyház Kolozsváron székesegyházat épít. A Kispark közepén már lerakták az alapépitményeket. Az ünnepélyes alapkövetétel október 7-én történt meg. A diszbeszédet Károly trónörökös mondta. Az ünnepélyen a kormány több tagja megjelent.

Mikor kell ünnepelni? Nagyváradon és Bihar-megyében a hatóságok a görög keleti ünnepeken mindig munkaszünetet rendeltek el. A lakosság többször kérte a hatóságokat, hogy változtassák meg ezt a rendeletet. Miután azonban kérésüket nem teljesítették, a belügyminiszterhez fordultak kérésükkel. A belügyminiszter válasza csütörtökön érkezett Nagyváradra s utasította a hatóságok vezetőit, hogy a görög keleti ünnepeken ne rendeljenek el munkaszünetet.

Érdekelte iparosok figyelmébe. A „Magyar Nép”-ben iparostanoncok felvétele tárgyában közzétett hirdetememre oly meglepő sok megkeresés érkezett, hogy egyelőre nincs annyi jelentkező, aki ipari pályára hajlandó menni. Ahova tudok küldeni tanoncot, oda levélbeli értesítés ment. Egyenkénti válasz helyett ezúton van szerencsém értesíteni valamennyit, hogy nevüket nyilvántartom és mihamielyt akad arra való jelentkező, az illetőt azonnal értesíteni fogom. *Nagysármás, Gergely Károly ref. lelkész.* — Ennek az értesítésnek szívből örülünk. Iparosaink tehát örömmel fogadnak fel tanulónak derék magyar fiukat, akik előtt a boldogulás útja egyébként meglehetősen el van zárva. A Sármási példát papjaink és tanítóink figyelmébe ajánljuk. Sziveskedjenek összeírni, hogy községükből hányan akarnának igaros pályára menni, talán jó volna azt is megállapítani, hogy ki miféle ipart szeretne megtanulni. A *Magyar Nép* hirrovatában az ilyen bejelentéseket örömmel és díjtalanul fogjuk közreadni. *Szerk.*

Megadóztatják a papokat. A vallásügyi miniszter aggasztó rendeletet küldött az egyházi főhatóságokhoz. A rendelet szerint a pénzügyminiszter a papoknak a különböző egyházi hivatalok után élvezett jövedelmeit is adó alá fogja venni. A rendelet részletes utasításait az egyházi főhatóságok fogják közölni a papsággal. Magát az adózás tervét megdöbbenéssel vettük tudomásul, hiszen szomorú értesüléseink vannak arról, hogy az agrárreform mennyire megnyirbálta a parochiák birtokát s milyen inséggel küzd a magyar papság nagyrésze.

A pápa siratja a németeket. Az a végtelen szenvedés, amely a német nemzetet sújta, hangos kárörömmel tölti el volt ellenfeleit. A „feszítsd meg?” kiáltások közül kicsendül a pápa hangja, aki őszinte részvétellel és fájdalommal szemléli a németek nagy bajait és amint egy nyilatkozatában mondja: a német szenvedésekről szóló hírek a szívét szaggatják.

Egy elhamarkodott lépés. A kellemetlen tapasztalatok, amelyek új helyzetünkben elég gyakran érnek — valljuk be — kissé bátoratlanokká tettek minket erdélyi magyarokat. Jogainkat a hatóságok előtt nem keressük kellő önérzettel. Hamar begyulladunk, amint a háborus kifejezés jellemzően mondja. Példa erre a cégtáblák adójának az ügye. Egy miniszteri rendelet olyan értelmű intézkedést tartalmazott, hogy az olyan cégtáblák, amelyek „idegen”-nyelvű feliratokat tartalmaznak 8 ezer leu adóval sújtandók. A városok hatóságai úgy magyarázták ezt, hogy minden cégtábla után, amely nem tisztán román nyelven van fogalmazva, kiróhatják a hatalmas összeget. Egyik-másik városi tanács el is készítette a cégtáblaadóra vonatkozó szabályrendeletet s abban a magyar-nyelvű feliratokra is 8 ezer leus adót veit tervbe. Amint az iparosok és kereskedők neszét vették a hatóságok terveinek, nagy sietséggel cégtábláikról minden magyar szót eltüntettek. Most aztán kiderült, hogy ez teljesen elhamarkodott cselekedet volt. A miniszter Kolozsvárnak a községi pótladókra vonatkozó szabályrendeletéből a tervbeveit 8 ezer leus cégtábla-adót teljesen törölte és elrendelte, hogy a kisebbségek nyelvén szóló cégtáblákat csak annyi adóval szabad megróni, mint a román nyelvűeket. Sajnos, a legtöbb városban az átfestések már megtörténtek s azok, akiknek szemét szurták a magyar szavak, mégis elérték céljukat. Számunkra ez az eset szolgáljon tanulsággal: ne legyünk tulságosan szorgalmasak jogaink feladásában.

Az állampolgárság igazolása. Azoknak, akik külföldre utaznak, elengedhetetlen szükségük van az állampolgárság bizonyítására. Ez a dolog eddig nehezen ment, mert a csatolt területek lakóinak személy szerint való állampolgári igazolása még nem történt meg. Mostan ezen a hiányon segíteni akarnak. A városokban és járási székhelyeken bizottságokat alakítanak, amelyek bemutatott okmányok alapján az állampolgárságot megállapítják és az igazolványokat kiadják. Azoknak az állampolgársági ügye, akik nem a békeszerződés útján lettek állampolgárok, hanem más címen kérik fölvéteüket: nem tartozik a most szervezett bizottságok elé. Az ilyen kérvények felett az igazságügyi minisztériumban működő honosítási bizottság véleményezése alapján a minisztertanács dönt.

Naptár-változtatás Jugoszláviában. A görög-keleti egyházak képviselői konstantinápolyi értekezletükön elhatározták, hogy a görög naptár helyett a nyugati egyház Gergely-féle naptárát fogadják el. Jugoszlávia a határozatot végrehajtotta és október 1. óta a Gergely-naptár szerint számítja az időt.

Hány magyar él külföldön? Egy budapesti újság a „Külföldi Magyarság” érdekes kimutatást közöl arról, hogy hány magyar él a mai Magyarország határain kívül. A kimutatás szerint: Cseh-tórorszáiban él 1 millió 100 ezer magyar, Romániában 1 millió 800 ezer, Jugoszláviában 780 ezer, Ausztriában, 300 ezer, Németországban 350 ezer, Lengyelországban 10 ezer Bulgáriában 18 ezer, a többi európai államokban 10 ezer, az amerikai Egyesült Államokban 900 ezer, Kanadában 130 ezer, Délamerikában 30 ezer. Afrikában 400, Ausztráliában 150, Ázsiában 20 ezer, összesen 5 millió 440 ezer 550 lélek. A mai Magyarország

lakóinak számát, 8 millióra tehetjük, így az összmagyar-ság száma körülbelül 13 és félmillió.

Megmozdul a nép szíve. A széki ref. egyházmegye papjai, tanítói és presbiterei október hó 4-én Szamosujvárt a ref. templomban Sófalvy Károly esperes elnöklete alatt értekezletet és egyházmegyei közgyűlést tartottak. Az értekezleten az egyházmegye hivatalnokai közt megjelentek Nagy Károly püspök, Dr. Ramsay Sándor angol ref. pap s a kolozsvári theológiai tanárok is, akik előadásokat tartottak az egyház mai feladatairól, az egyháztagok kötelességeiről és jogairól, az egyházfegyelemről s a presbiterek teendőiről. Az értekezletnek különösen az adotti nagy jelentőségét, hogy az egyházfenntartó falusi földműves presbiterek közül mintegy 200-an jelentek meg, akik az előadásokat nagy figyelemmel, teljes megértéssel hallgatták végig s azoknak a hatása alatt a templomban, Isten színe előtt csodálatos lelkesedéssel tettek fogadalmat, hogy otthon és a gyülekezetekben a hitbuzgóság emelése, a vallásos élet mélyítése, az egyház és annak intézményei iránti áldozatkészség felébresztése és fokozása, az istentiszteletek rendszeres látogatása, a gyermekek és felnőttek vallásos nevelése és a hitvallásos iskolák fenntartása és fejlesztése érdekében mindent elkövetnek. Minden igyekezeitükkel arra fognak törekedni, hogy minden egyes családnak meg legyen a bibliája és énekes könyve, az összes hívek megtanulják és szent lelkesedéssel énekeljék az egyházi énekeket. A templomi istentiszteleteken kívül otthon is minden család olvassa a bibliát és énekelje a szent énekeket. — Az Isten áldása jutalmazza a szent elhatározást s a széki ref. egyházmegye példáját kövessék az összes magyar egyházak vezetői és hívei! *Cluj*

A magyar családapákhoz és anyákhoz. A „Magyar Nép” folyó évi 21-ik számában az ipari rovatba a „Műhely költészete és igazsága” címen, egy szakképzett gépész és elektrotechnikus nagyon ügyes és tanulságos cikket írt. Cikkében rámutat a műhely költészetére és igazságára és igaza is van! Oda tiszta, világos főre van szükség és elengedhetetlen szaktudásra, mert másképpen nem volna hatalma a munkásnak az élettelen vastömböt tetszése szerint gyurni, idomítani más és más alakra. Ezekből aztán a szaktudás és a kezűgyesség élelképes gépeket hoz össze, melyek hivatása: az ember anyagi boldogulásának és kényelmének útjait szolgálni. Cikkének első bekezdésében ezeket mondja: A műhely, a gépvilágába vezetem olvasóimat. Abba a köszéngázótól, füstös, kormos, ruházatot, testet, piszkító világba, amelybe lépni, amelybe élni a magyar ifjuság még most is annyira vonakodik, mert az szeríme nem úri foglalkozás, ahol csak piszkos munkások dolgoznak.” Tisztelt magyar testvérek: ez az igazságos megjegyzés teljesen minkünk szól családapák és anyáknak, mert még eddig a mi népünk közül minden európai nemzetek között arány szerint majdnem legkevesebb az iparos. Ez azért van, mert a családapák nem sokat törődtek gyermekeik jövőjével s ha vagy egy jobbmódu gazda fiát taníttatta is, úri foglalkozásra szánta. Kedves magyar testvérek! arra hívom fel figyelmét minden családapának és anyának, hogy gyermekeink jövőjét alapozzuk meg! Ha nem tudunk nekik egy kis gazdasághoz való anyagot adni, adjuk iparra, hiszen az iparnak annyi sok ágazata van, mely

önként kínálkozik. A mi népünkben is van jóra való hajlam és művészies érzés, ezen értékes kincset ne hagyjuk értéktelenül parlagon heverni és az iparral tanuljon románul és németül, mert ma a nyelviadás nagyon fontos. Így aztán a sors bármerre vezérli gyermekünket: mint nyelvbíró embert, értékelik és díjazzák. Hagyjunk fel a maradisággal, mert ezt gyermekeink sanylik meg, így leszen jobb sorsa azoknak is, kik földet mivelnek és boldogok azok, akik ipart tűznek. Nem fogjuk irigyelni a mások jólétét, mert lesz tere mindenkinek dolgozni, ami által fejlődni fog az erkölcs és a kultúra. Így aztán minden nemzet meglátja törekvéseink hasznosságát, jobban megismer, becsülni és értékelni fog. *Jobb Dénés* kis gazda.

Érköbölkut ünnepe.

Az érköbölkuti ref. egyház aug. 26-án tartotta harangfelszentelési ünnepét. Ezen a napon adta át a közhasználatnak ujonnan készült 2 drb harangját s ezen a napon szólaltatta meg az 1918. évben elnémitott orgonáját. A harangok egyikét, mely 255 kgr. súlyu, Crapp András és neje Bórus Sára öntette. A másik 96 kgros harang ára és az orgona javításköltsége közadakozásból gyűlt össze. Ezeknek fedezésére a hívek között még 26.000 leu gyűlt össze. A harang megérkezésekor aug. 14-én 5 szekéren 12 koszorus leány, 6 lovas legény kíséretében ment a harangok elébe a székeyhídi állomásra. Lakodalmi menetnek nézte mindenki a felvirágozott menetet. A harangot 2 külön szekéren helyezték el: egy-egy harang mellett 6—6 leány ült s a harangot hozó szekér mellett 2—2 lovas járt. A menet elején és végén lovas legények jöttek.

Majd aug. 26-án ünnepélyesen huzzák fel a harangokat a toronyba. A templom elé kihelyezett harangokat Végh József esperes érmihályfalvai lelkész megáldotta s azután a keresztapaságra felkért Bórus Elemér földbirtokos annak kijelentése után, hogy az orgonából hiányzó 23 drb sipot megcsináltatja (ami 7000 leu) a keresztapaságot vállalja — a harangot a régi harang zugása közben felhuzzák. A kisebbik harang keresztapja Bórus Ferenc lett, ki is 1000 leut ajándékozott az egyháznak. A harangok elhelyezése után a hívó harangszóra istentiszteletre templomba vonultak, hol Füzesy Géza vedresábrányi lelkész prédikált lelkesen, majd a helybeli lelkész, Varga Béla keresztelt és a harang történetét ismertette. Délben közebed volt, melyen 3 világi tanácsbíró is jelen volt az esperessel együtt.

Délután Silyye Gábor hegyközszenmiklósi lelkész prédikált. Este pedig jól sikerült táncmulatság volt. Az ünnepségen a környékről igen sokan vettek részt.

Az érköbölkuti ref. egyház 1325 lelket számlál, 306 családdal. Ez a gyülekezet a kultur adónál jóval magasabb egyházi adót fizet már 1918 óta, minden kényszerítés nélkül. Egyházi intézményeit példásan rendben tartja.

GAZDASÁGI ÉS SZÖVETKEZETI ÉLETHEZ

Igy sem volt jó, úgy sem volt jó....

Ez alatt a cím alatt a mult alkalommal elmondott történetkéhez hasonló esetek, amelyek igen alkalmasak arra, hogy az egyszerűbb, kevesebb jogérzékkel bíró embereknél a biztosítási intézménnyel szemben bizalmatlanságot ébresszenek, arra készítették a biztosítókat, hogy a biztosításnak olyanféle módját találják ki, amely mellett, ha a gazda ember bebiztosítja magát: a díj megfizetésén kívül mással törődni ne legyen kénytelen.

A biztosításnak ezt az alakját ugynevezett *mezőgazdasági átalány biztosítások* formájában találják meg.

Ezen biztosítási módnak alapelvei a következők:

1. Köteles a biztosított úgy az élő, mint a holt leltárt *teljességében és egész értékében* biztosítani. Más szóval biztosítatlanul semmit nem hagyhat és mindent annyira kell biztosítani, amennyit az tényleg megér.

2. A biztosítás csak *gazdaságilag és területileg összefüggő* birtoktestre terjedhet ki.

3. A biztosítást *legalább egy évre* kell megkötni vagyis bármennyi ideig álljon is fenn a biztosítás: egy éven belül a biztosítót az egész évi díj megilleti.

Ezen alapelvek szigorú betartása lehetővé teszi azt, hogy a biztosító a biztosítottnak a kötvényben megjelölt tárgyakban szenvedett kárát, amelyet tűz, vagy gyújtóvillám vagy a mentés okozott: — *történjék az a biztosító birtokán belül bárhol* — megtérítse.

Mivel az összes felszerelés, állatállomány, termény stb. az egész birtoktesten egyaránt mindig és mindennél biztosítva van, ezek egyik helyről a másikra, a szabadból az épületbe, vagy viszont bármikor minden előzetes jelentés és joghátrány nélkül vihetők.

A termények és a takarmány aratás, illetőleg kaszálás után azonnal biztosítva vannak, legyenek azok kereszttekben, osztagokban, kazlakban, boglyákban, csépell, vagy csépelelten állapotban anélkül, hogy a kazlak, boglyák méreteit, egyik állapotból a másikba való átmenetet jelenteni kellene. Cséplés után pedig átmegegy a biztosítás a szemre és a szalmára.

Mivel a biztosított kötelezve van mindenét biztosítani és így nemcsak a rossz, hanem a kevésbé tűz-

veszélyes tárgyakat is biztosítja, a kockázat elosztódása következtében a biztosító a legminimálisabb átlagdíjat számíthatja.

Vegyünk csak például egy kisebb falusi gazdaságot, ahol az épületek téglából építvek és mind zsindeleyel vannak fedve.

Mondjuk, hogy a meglevő

1. marhaállomány	---	---	---	---	Leu 15.000
2. mezőgazdasági felszerelés	---	---	---	---	" 4.000
3. házi ingóság	---	---	---	---	" 6.000
4. szemes termények	---	---	---	---	" 15.000
5. takarmány, szalma	---	---	---	---	" 5.600
7. előző évről maradt készletek	---	---	---	---	" 600

Ha a tulajdonos a felsoroltakat rendes ingóságként biztosítaná, mivel minden kőépületben, zsindeleytetőzet alatt van, az 1—4. és 6. tétel után a díjazás lenne
Leu 40.000.— à 8,5% = Leu 345,10,

a 4. tétel után 2 óra

a szabadban — — Leu 15.000.— à 1% = Leu 150.—

az 5. tétel után 1 évre

a szabadban — — Leu 5.600.— à 4% = Leu 224.—

Leu 46.200.—

Leu 719,10

mig, mint mezőgazdasági átalány biztosítás átlag díjjal számítva

Leu 46.300.— à 7⁰/₀₀ = Leu 323,40 b a díj.

Ha ezekhez az összegekhez a mellékjárulékokat is hozzászámítjuk (lásd a Magyar Nép július 28. számában a 7. oldalon megejtett számítást), vagy legalább egy részét az épületeknek, szalmástetőzetűnek, vagy faalépitményűnek vesszük, az arány még kedvezőbb lesz.

Annak a „titkár urnak“ tehát, aki azt állította, hogy a biztosításnak ez a módja nemcsak teljes megnyugvást nyújt amellelt, hogy felette kényelmes is, hanem még olcsó is, annyira igaza volt, hogy a biztosításnak ezt a fajtát mi magunk sem vagyunk képesek olyan kellően, mint azt megérdemelné, ajánlani gazdálkodó olvasóinknak. Éppen azért ezen közleményünket a legközelebbi alkalommal még ki fogjuk egészíteni, elmondván mindazt, amit a *mezőgazdasági átalány biztosításról* mindenkinek tudnia kell. L.

Kérdések és feleletek.

Kérdés: A vadszöllő lakóházra felfuttatva árt-e a falnak? Némelyek károsnak, némelyek hasznosnak tartják, vannak, akik azt tartják, hogy a falat nedvesen tartja, mások szerint épen a nedvességet elvonja.

Felelet: A kérdésben úgy gondolom, hogy az Amerikából származó közönséges vadszöllőről (az *Ampelopsis quinquefoliáról*) van szó, de ha tévednék is: a kérdés lényegén nem változtatna, mert a falra felfuttatott egyéb növények (mint pld. a *Tecoma radicans*, *Glycine chinensis*, *Hedera helix*, *Ampelopsis*

Witchi, *Aristolochia siphon* stb.) futónövények is nyírkosan tartják a falat. A növény növekedése időszakában a falon valóságos nedvesítő a burkolat, mert állandóan nedvességet szív fel és nedves párákat bocsát ki. Ha most hozzávesszük, hogy a reggeli harmatok, valamint a csapadékok is csak emelni fogják a fal nedvességét, a sűrű lombzat pedig megakadályozza a nap, szél szárító hatását, könnyen elképzelhetjük, hogy különösen nedves időjárásakor vékonyabb falak teljesen átnedvesednek. Az átnedvesedés foka egyébiránt szoros kapcsolatban van az illető fal világtáji fekvésével, az évi csapadékmennyiséggel, az uralkodó szelek irányával, a befuttatott fal anyagával és vastagságával.

Mindezek figyelembe vételével kőfalakat befuttathatunk növényekkel akkor, ha azok cementtel vannak vakolva, vagy pedig olajfestékkel vannak bekenve.

P. Nagy Sándor.

Mivel fokozhatjuk termésünket? Ezt a kérdést teszem olvasóinkhoz. Gondolkozzanak kissé felette. Azt mondom: „legegyszerűbben fokozhatjuk termésünket az őszi szántással.“ Az ez idei száraz nyár bebizonyította ennek az igazságát. Egyik torontálmegyei gazdátársam írja, hogy ott ezidén őszi szántásban 10 métermázsás termést adtak a tavasziak, míg tavaszi szántás után csak 2 1/2 métermázsát. Pedig nálunk még igen sokan félre ismerik az őszi szántás jelentőségét és többre becstülik a legeltetést ősszel a szántóföldön. Pedig de drága legelő ez! Drága azért, mert nagyon csökkenti a jövő évi termést. Itt az ősz, el ne mulasszuk tehát az őszi szántást. A mit csak lehet és a mig csak lehet szántunk. P. B.

Magyarországon szaporítják a termőföldet. A földművelésügyi minisztérium tervezetet dolgoztatott ki, hogy a Kecskemét és Szeged között elterülő szikes és mocsaras talajt hogyan lehetne hasznosítani. Az Udránszky József miniszteri tanácsos tervezete szerint nagy csatornát vezetnek át a mocsaras talajon, amely a környék vadvizait magába vonja. Ilyen uton 130 ezer holdnyi terület válik elsősorú termőfölddé.

Hogy működnek a Gazdasági és Hitelszövetkezetek? A hitelszövetkezetek az elmúlt évben a változott viszonyok követelményeinek megfelelően — a volt budapesti központtól elválva, külön önálló központot létesítettek a maguk számára Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetsége címén Kolozsvár székhellyel. A kapcsolt területen ilyen szervezettel mintegy 700 szövetkezet működik, amelyek 150.000 tagot számlálnak. Ezek mindegyike rendszerint családfő s így hozzátartozóikkal együtt mintegy millió lélekről szólhatunk. A szövetkezetek saját tőkét elérik a 10 milliót. Kihelyezéseik kb. 26 millióra rugnak, amely összegnek a gazdasági életből való kivonása szinte katasztrófális

lenne. Tagjaik részéről mintegy 35 millió takaréketéket kezelnek. A földmivelő nép igaz barátjainak tekintti a falusi hitelszövetkezeteket, mert ezek útján tudják csak megvédeni magukat az uzsorások karmaitól.

Heti piac.

Tájékoztató árak a „Magyar Nép” külön tudóstólól.

Gabonaneműek.

Kolozsvár. A kolozsvári piacon, amint azt megjósoltuk, a buza ára egy hónap alatt több mint 25%-al emelkedett. Ma 11-én nagyvékáját 150 leuba árulták. Főlönösen hiányzott a piacról az árpa, mely 85—95 leuban kelt el minőség szerint. Az ókukorica ára 110 leu és az újat csősön 60 leuban árulják, ami arra enged következtetni, hogy az új kukorica ára száradt állapotban megint el fogja érni a buza árát. Zab 55, rozs 110, gránátaszuly 300, fehér 280 és krumpli 45—50 leu nagyvékánként. Krumplit mázsára 200, kilóra 250 leuban adnak, nyári rózsa kilóra 3, kifli 4 leu. Paszuly litere 12, borsó 18, kendermag 15, nagyvékára 450—500 leu.

Marosvásárhely. (Erdélyi Barázda után.) Buza kisvékára 75—85, tengeri 72—80, árpa 50—60, zab 26—34, burgonya 15—20 leu (à 20 lit.)

Szatmár. Min.-ra buza (78—80 kilós) 600—620, rozs 450—480, zab 300—310, árpa 480—500, kukorica 560—580, csöves kukorica mázsára 260—280 leu.

Arad. Buza 470—500, árpa 450—500, rozs 470—480, zab 380—420, kukorica 480—510, korpa 270—300.

Székelyudvarhely. Buza 80—86, rozs 74—75, árpa 74—75, zab 36—40, új kukorica 70—72, burgonya 13—17 leu kisvékánként.

Zöldségfélék.

Kolozsvár. Hagyma (vörös) koszoruja 5—10 leu (à 20 drb.), fehér 10—15 leu, kilóra 4 leu. Fokhagyma kilóra 16, petrezselem kötése 2—5, zeller darabja 2—4, murok kilóra 3—4 leu.

Brassó. Murok kötése 3—4, petrezselyem 2—4, zeller darabja 1—3, hagyma koszoruja 4—10, karfiol fejenként 3—12, káposzta 4—12 leu.

Tejtermékek.

Kolozsvár. Tehéntej (maximálva 4.50) piacon 7, bivalytej (5) 8—9, túró kilónként 32—40, sajt 30—35, vaj 60—80, tejtől 25—35 leu litere.

Brassó. Vaj 55—70, tehéntúró 8—10 leu kilóra, tejtől litere 28—40 leu.

Arad. Tej 5—5.50, vaj 60—80.

Gyümölcs.

Kolozsvár. Szőlő ára emelkedett, kilója 10—12, körte 4—8, alma 3—6, szilva 5—7, birs 8, paradicsom 4—6 leu. **Brassó.** Alma 5—7, körte 4—10, szilva 8—10, barack 8—14, szőlő 12—16, hecsempecs gyümölcs literje 8, szederé 6—8 leu.

Baromfi.

Arad. Liba 180—280, kacska 90—150, csirke párja 50—70 leu. **Brassó.** Hizott liba 180—230, rideg liba 60—90, hizott kacska 75—130, rideg 40—60, tyuk 40—50, csirke párja 35—70, pulyka 150—190, tojás 1.70—1.80.

Hus és élő állat.

Kolozsvárt az új maximális árak a huspiacon a következők: Marhahus levesnek 16, sültnek 18, borjuhús 26, sertéshús sültnek 38, karélynak 40, berbécs hús 16—20, szalonna, has 48, hát 60, olvasztott zsír kilója 70 leu.

Szatmár. Egy pár szép 12 mázsás ökör 23 ezer, hétéves 500 kilós tehén 4 hetes bornyával 6 ezer, egy pár 5 éves 10 mázsás ökör 18 ezer, egy pár közepes jó 5 éves igásló 14—16 ezer, 8—10 hetes malac párja 1200—1600, 8 hónapos süldő (35 kilós) párja 2600—2800, felhőtt koca (75—85 kiló) darabja 2800—3000 leu. Vágott súly 42 leu átlag ár.

Arad. Élősulyra sertés 44—45, borju 18—20, marha 12—16 leu kilónként.

Temesváron az őszi Szt.-Mihály napi vásáron szokatlan nagy, szinte a békeévek méreteivel vetekedő volt a földhajtás. Földhajtottak mintegy 6000 drb. lovat 5000 drb. szarvasmarhát és 3000 drb. sertést. A szarvasmarha élősulya 14—16, a sertésé 42—44 leu volt.

Bognár és Szántó Erdélyi Kereskedelmi Részv. Társ.

Bor, szesz és sörnagykereskedés,
szabadraktár, rum és likörgyár,

K O L O Z S V Á R.

Fiók: MAROSVÁSÁRHELY.

Lerakat minden nagyobb helyiségben.

Telefon: 332, 72, 1014. — Sürgőnycim: Bogsza

Közgazdasági Bank r.-t.

Dicsőszentmárton.

Alaptőke és Tartalékok: Leu: 1,350.000

Telefon: Igazgatóság 36, Pénztár 38

Sürgőny cím: Coloniale

Affiliált Intézetek: Balázsfalva, Balavásár, Erzsébetváros

Hosszuaszó, Radnót, Segesvár

Iparvállalatok: Küküllővölgyi építő Agyagipar,

Erzsébetkönyvnyomda, Sertéshizláló és Husipar.

Az új és a régi egészségügyi törvény.

Lapunk már két ízben is foglalkozott a kézműves iparosok nagy részét oly súlyosan érintő régi egészségügyi törvénnyel, mely az Erdélyben eddig divatban volt 1884-es iparegészségügyi törvény helyett most, ez év szeptemberében lépett életbe. Megirtuk, hogy az új törvény az egészségre ártalmasaknak minősíti csaknem az összes iparágakat és így a város szélére, a városon túl egy kilométerre tart kitelepítendőnek csaknem minden iparost. Megirtuk azt is, hogy a régi iparosok helyükön bizonyos nyugalommal érezhetik magukat biztonságban, mert ők hivatalos hatósági engedéllyel telepedtek lakhelyükre. Az új törvénynek tehát súlyos kiható ereje voltaképp a kezdő iparosra van, akire immár most szept. elseje óta csakugyan alkalmazható és aki a kezdetnek az amugy is ezer nehézségével küzd. Az öreg iparos, ki telephelyére hatósági engedéllyel telepedett meg, a régi törvényes engedély alapján minden kitelepítés ellen birtokháborítási pert indíthat, még ha hatóság is telepíti ki. De mit csináljon a kezdő ember kívül a városon egy kilométerre, mikor szakmájának öreg vállalkozói benn dolgozhatnak a városban, ahol mégis csak van kinek dolgozni? Hogy vegye föl odakinn a versenyt a sikernek még csak halvány reményével is?

Arra pedig most az új törvény értelmében nagy a kilátás, hogy könnyen kikerül a városon kívül, mert panaszával most nem fordulhat megértő forum elé! A régi törvény értelmében ugyanis az iparosnak a telepengedélyt kiadó bizottságban az I. foku iparhatóság — mint az engedélyadásra feljogosult közeg — képviselőjén kívül benn volt az iparfelügyelő, vagyis egy gépészmérnök ember, a városi főorvos, a tűzoltó főparancsnok, egy rendőrségi közeg, a városi mérnök és az érdekelt felek. A bizottság kiszált a helyszínére és az ott hozott tárgyalás alapján döntött. A döntés ellen az ipari és kereskedelemügyi miniszteriumhoz lehetett fellebbezni. Ma a döntés joga az elsőfoku iparhatóság kezéből teljesen kiesett, mert a bizottság ma a polgármesterből, a városi orvosból, egy gyógyszerből, egy katonai főorvosból, két működő kórházi orvosból, a városi tanácsnak egy meghatalmazottjából, egy városi építészből, egy városi mérnökből, egy gyógyszerészből és az egyetemen a közegészségtant előadó professzorból áll. A bizottságból tehát teljesen hiányzik az ipari érdekek képviselésére hivatott ember.

A döntés joga sem ipari érzékkel fölruházott ember, hanem egy közigazgatási közeg, városon a polgármester és vidéken a vármegyei alispán: subprefekt kezében van. A fellebbezést is csakis a felsőbb egészségügyi tanácshoz lehet benyújtani, mely viszont a belügyminiszter befolyása alatt áll.

Az a vigaszunk, hogy az új ipartörvény, mely a jövő évben kerül a parlament elé, ebben az ügyben egészen másként intézkedik. S mivel ez így van, a lecsatolt részek ipari közegeinek igazán minden követ meg kellene mozgatni, hogy ezt az itt amugy is rövid uralmu törvényt erre a rövid időre is függesszék föl.

Az építő anyagok árai. Mivel az őszi gazdasági munkaidő befejezése után sokan apró-cseprő tatarozásokhoz kezdenek a belső gazdaságban, nem lesz érdektelen egy pár építő anyagnak árát a kolozsvári, illetőleg a dési piacról leközzölni: Fali téglá darabja 1.40, cserép közönséges 1.80, hornyolt 2.60, kupás cserép közönséges 12, hornyolt 14 leu. Cement 240. gipsz 140 leu mm.-ként. Mész olta köbmétere 500 leu. Nádfontat, négyzetméter 4, kátránylemez tekercs 150—250, oltott mész 100 kgr. 70—80, vasgerenda 12, ócska sin 4—5, betonvas. vastagság szerint 12—17 leu. — Trasz Désen 60, Kolozsváron 85, trasz-mész Désen 75, Kolozsváron 100, trasz-cement Désen 130, Kolozsváron 160 leu 100 kgr.-ként.

Bőrárak a kolozsvári piacon a kiskereskedelemben. Lábas mosótalp félbőrökben I. rendű, kilógramja 155—160 leu, II. rendű 135—140 leu, Crupon-talp I/a 260 leu, II/a 250 leu, nyaktalp I/a 130 leu, II/a 120 leu, hasszáltalp I/a 95 leu, II/a 90 leu, kipsztalpbélés 125 leu, fekete borjubőr 230—240 leu, barna tehénbőr I. 230 leu, II. 200 leu, fekete tehénbőr 200 leu. Quadrátonként: Belföldi box 45 leutól 60-ig, Crison sevró 125 leu, német márkás sevró 110 leu, színes 130—140 leu, sevró-lakk I/a 160 leu, erdélyi és külföldi glaszé (bárányból) 800—1000 leu, szásrégeni barkás és sima 240—250 leu. Egy pár bocskortalp minőség szerint 90—140 leu. Faszeg I. kilója 50, csiriz I. 80, II. 30 leu kilója.

Vastermékek kiskereskedelmi árai. Rudvas kgr. 11.50—13-ig, abroncsvas 14—16-ig, vaslemez, fekete 18—22 ig, vaslemez, horganyozva 32—33-ig, sodronyszeg 21—26 leu kilója. Zománcdedény lemezből per kgr. 110—130, zománcdedény öntött vasból, fekete kgr. 39, zománcdedény öntött vasból, kék 51—50 leu. Sack eke 5 és 6, taligával 1360—1400, Vidacs vagy Perge eke fagerendellyel taliga nélkül 600 leu, fejsze áru Ia acél kgrként 64 leu. Öntött vas főzőkemence 500—800 leu, öntött vas főzőkemence sütővel 860—960 leu. Lemez főzőkemence sütővel 920—1550 leu, füstcső kgrként 28.—34 leu. Zsirbödön fehérbádogból

3 lit. 50, 5 lit. 63, 8 lit. 94 leu, 20 lit. 166, 25 lit. 174, 30 lit. 180, 40 lit. 258 leu. Husvágógép 270—900 leu. Marhalánc darabja 18—35 l.-ig, tartólánc 24—36 l.-ig. Istrang lánc 24 leu. Horganyzott veder 28 cm. 80, 30 cm. 85 leu. Patkósarok 100 anként, hegyes 1 sz. 55, 2. sz. 60, H sarok 6 os 117, 8-as 167 leu.

Valuta-jegyzések.

— Kolozsvár, 1923. okt. 11. —

1 dollár	= 218 00	leu
1 font sterling	= 985 —	"
1 svájci frank	= 38 70	"
1 francia frank	= 13 —	"
1 lira	= 9 90	"
1 cseh korona	= 6 46	"
1 dinár	= 2 20	"
100 magyar korona	= 0 70	"

MULATTATÓ

Földemről a földemnek.

Szürke avar az én földem, Uram!
Tegnap a szívét a kezembe fogtam.

Véres volt a sziv és felhőzte bánat. —
Neki mondtam el. legszentebb imámat.

Az angyaloknál szebben, ékebben:
Hogy a földemert áldja meg az Isten!

Hogy boruljon rám mindenik virága;
Vér, rög és élet virítsa sudárba...

Tudom Uram, hogy beszélhettem Véled:
A rögbe halkán besimult az élet.

Maksay Vince.

Mátyás király és az öreg szántóvető.

Egyszer Mátyás király, mikor szerteszéjjel járt az országban, hadd lássa: milyen dolga van a szegény népnek, egy falu mellett kiment a mezőre s ott szóba állott egy öreg szántóvető emberrel. Vele volt a kísérete is. Hatalmas, nagy urak. A király megismerte az öreg szántóvetőt, aki neki hajdanában katonája volt. Ezzel a szóval köszöntötte az öreget:

— Tisztességgel, öreg!

Felelte a szántóvető:

— Köszönöm az asszonynak!

Azt kérdi azután a király:

— Hány pénzért dolgozik kend?

— Én bizony, felséges királyom, hatért.

— S hányból él kend?

— Kettőből. — mondja az öreg.

— Hát négyet hová tesz kend?

Felelte az öreg:

— Azt a sárba dobom.

Tovább kérdez a király:

— Hát öreg, hány még a harminckettő?

— Az bizony, felséges királyom, már csak tizenkettő.

— Hát a bakkecskéket megtudná e fejni. Kérdezi a király.

— Meg biz' én, felséges királyom.

— Na öreg, az Isten áldjon meg; az én kérdéseimnek magyarázatját addig, senkinek meg ne mondd, mig a képemet meg nem látod.

Tovább megy a király; ott hagyják az öreget s azt mondja az uraknak:

— Na urak, aki megtudja magyarázni az én kérdéseimet, annak egy uradalmat adok.

Bezzeg szeretnék volna az urak kitalálni, de hiába törték a fejüket, nem találták ki. Mit volt mit nem tenni, visszamentek az öreghez. Körülfogták, kérték, hogy mondja meg, mi annak a beszédnek a magyarázata. Azt mondja areg:

— Hát nem hallották az urak, mit mondott a király? Addig nem szabad megmondanom, mig a király képét nem látom.

De így s de úgy — mondották az urak — megfizetik urasan, csak magyarázza meg.

— Jól van — mondotta az öreg —, hát adjanak tíz aranyat.

Mindjárt leolvasnak az öregnek tíz csengő aranyat s kérdi az egyik ur:

— Hát mikor a király azzal köszöntötte, hogy „tisztességgel, öreg”, miért válaszolt kend, hogy „köszönöm az asszonynak”?

— Azért, — felelt az öreg —, mert az asszony mossa rám a ruhát, a tiszta ruha pedig tisztesség.

— No ez igaz, — mondották az urak.

— De miként veti kend a pénzt a sárba?

— Hát úgy, hogy kettőből magam élek, négyet a fiamra költök. Az pedig annyi, mintha a sárba dobnám, mert sohasem látom.

— Hát az mi: hány még a harminckettő?

— Megmondom, ha leolvasnak tíz aranyat.

Jól van, leolvassák azt is.

— Ennek az a magyarázata, hogy mikor fiatal voltam, harminckét fogam volt, most meg csak tizenkettő.

— No lám, ez nekünk eszünkbe sem jutott, — csodálkoztak az urak.

— Hát a bakkecskéket hogy fejné meg?

— Azt is megmondom tíz aranyért.

Leolvassák ismét a tíz aranyat s mondja az öreg:

— Hát úgy fejem meg a bakkecskéket, ahogy most az urakat megfejtem.

De bezzeg elszégyelték magukat az urak!

— No, megálljon kend, majd megmondjuk a királynak, hogy megmagyarázta a beszédjét, pedig még képét sem látta.

— Nem-e, — mondta az öreg, — én nem láttam a királyunk képét? De bizony láttam; itt van ni, s mutatta az aranyokon a képét. Mert úgy tudják meg az urak, hogy így értette a király is, hogy addig ne magyarázzam meg beszédjét, míg pénzen nem látom meg a képét.

De most már az uraknak sem volt több szavuk, ott hagyták az öreget s nagy szégyenkezve a király után kullogtak.

Benedek Elek.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Cipra. Úgyesen versel, hangulat is van soraiban, de annak a régi dálnak a versbe szövése nem sikerült. Szívesen vesszük, ha küld be még szerzeményeiből, reméljük, találni fogunk köztük közölhetőt. A *keresztelő* című elbeszélést nem közöljük. Az *Álom* című vers vége nincs belső kapcsolatban az elejével. Nem közöljük. — *F. J. Miklósvár*. Köszönjük az új előfizetőt. — *L. I. kurátor Zentelke*. Folyó évre még 23 leu megküldését kérjük a küldött 50 leu beszámításával. — *L. András, P. Gy. Zentelke*. A folyó évre még 33 leu megküldését kérjük az 50 leu beszámításával. — *F. A. Dész*. A küldött 90 leu beszámításával a folyó évre még 79 leu megküldését kérjük. — *I. L. Sorostély*. Köszönjük az új előfizetőt. — *K. S. Misztótfalu*. A 2 példány előfizetése a legutóbb küldött 36 leu beszámításával folyó évi okt. 1. lejárt. — *Gy. P. Maroshévíz*. Lapját pontosan küldjük. — *V. I. Iriny*. A 105 leut köszönettel megfelelőleg elszámoltuk. — *Sz. N. Seprős*. Lapját rendszeresen küldjük. — *D. M. Romándellő*. A folyó évre még 5 leu megküldését kérjük. — *É. K. Avasujráros*. Előfizetés a küldött 35 leu beszámításával szept. 15. lejárt.

Az alábbiak előfizetése a jelzett időben lejárt, illetve lejár: *ifj. B. J. Nyárádköszvényes*. 1923. jan. 1. — *Nyárádszentsimon községből*: *B. S., A. G. és Sz. J.* 1923. jan. 1. — *S. F. Pipe*. 1922. július 1. — *Sz. B. Vámosudvarhely*. 1923. jan. 1. — *Szentferenc-rendi zárdá Miháza*. 1923. jan. 1. — *A. J.-né Nagyiratos*. 1923. jan. 1. — *Homoródszentmárton községből*: *P. A.* 1922. jul. 1. — *P. J. M. és G. M.* 1922. ápr. 1. — *Sz. D.* 1923. jan. 1. — *Unitárius Egyházközség, Nyomát*. 1922. jul. 1. — *I. M. Fehéregyháza*. 1922. ápr. 1. — *A. K. Kaczkó*. 1922. jan. 1. — *B. I. Székelyzsombor*. 1923. jan. 1. — *Dr. B. L. Makfalva*. 1923. jan. 1. — *Sepsiszentgyörgyről*: *K. H. és N. R.* 1922. jul. 1. — *D. K. J., M. I. és N. M.* 1922. ápr. 1. — *B. S.* 1922. jul. 1. — *B. D. Kézdimártonos*. 1923. jan. 1. — *Cs. B. Mezőszentmihály*. 1922. jul. 1. — *Cs. F. Nyárádmagyarós*. 1923. jan. 1. — *Özv. F. I.-né Jegénye*. 1922. ápr. 1. — *M. S. Sárközujlak*. 1923. ápr. 1. — *F. J. Székelyabod*. 1922. jul. 1. — *F. A. Csikszentdomokos*. 1923. ápr. 1. — *V. J. Aldoboly*. 1923. jan. 1. — *Farkaslaka községből*: *J. M. G.* 1923.

jul. 1. — *F. J. S.* 1923. jan. 1. — *Sz. D. Medgyes*. 1923. jan. 1. — *R. A. Mezőpetri*. 1922. jul. 1. — *Alvinc községből*: *A, J. és I. M.* 1922. ápr. 1. — *R. J.* 1922. jul. 1. — *Sz. É.* 1923. jan. 1. — *K. L. Bácsi*, 1922. jul. 1. — *S. K. Nagysomkut*, 1923. ápr. 1. — *B. J, J. Vajdoszentivány*. 1922. okt. 1. (2 péld.) — *B. I. Doba*. 1922. jul. 1. — *K. Zs. Kraszna*. 1923. jan. 1. — *B. J. Vervölgy*. 1922. jul. 1. — *P, A. Doboka*. 1923. jan. 1. — *Sajóudvarhely községből*: *K. J.* 1923. jan. 1. — *Fogyasztási szövetkezet* 1923. jan. 1. — *Zsibó községből*: *S. P. és Cs. K.* 1923. jan. 1. — *Firtosmartonos községből*: *T. L. Ifj. Egyesület, B. J. és J. J.* 1923. jan. 1. — *Déváról*: *Özv. S. A.-né és Sz. J.* 1923. jan. 1. — *S. M.* 1922. okt. 1. — *H. F. Puj*. 1923. jul. 1. — *Rákost községből*: *F. Gy., F. J. és S. I.* 1923. jan. 1. — *J. L.* 1922. július 1. — *Dr. B. és S. Sepsiszentgyörgy*. 1923. jan. 1. — *Szentlélek községből* [Udvarhely megye]: *G. S., Id. G. Á., H. A., ifj. H. F. és ifj. G. M.* 1923. jan. 1. — *T. M.* 1923. jul. 1. — *Bogárfalva községből*: *S. J., K. J., S. A. és ifj. G. M.* 1923. jan. 1. — *V. K. Alsójára*. 1923. jan. 1.

Az állami és felekezeti iskolákban használható tankönyvek

az Erdélyi Ref. Egyházkerület kiadványai, füzetek és egyéb írószerek legolcsóbban kaphatók

a „MINERVA” könyvkereskedésben,
Cluj—Kolozsvar, Mária királyné-utca 1. sz.

KWIZDA-féle FLUID

lovak lábainak ápolására ismét mindenütt kapható.

Ügyeljünk a KWIZDA névre.

Gazdasági gépek és eszközök.

Vetőmagok

Műszaki Cikkek kaphatók!

Hann és Társa Gép és Műszaki Kereskedelmi r. t.-nál
Cluj-Kolozsvar Str. Reg Mária
(volt Deák Ferencz-utca) 11.

Telefon 2—36. Sürgöny cím: Hanncomp.

